

Alice Frýbová a kol.

První zkušenosti s GDPR ve školství

První zkušenosti s GDPR ve školství

První zkušenosti s GDPR ve školství

ALICE FRÝBOVÁ A KOL.

Vzor citace: FRÝBOVÁ, A. a kol. *První zkušenosti s GDPR ve školství*.
Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. 208 s.

© Mgr. Bc. Alice Frýbová

ISBN 978-80-7598-600-9 (brož.)

ISBN 978-80-7598-601-6 (e-pub)

ISBN 978-80-7598-602-3 (pdf)

ISBN 978-80-7598-603-0 (mobi)

OBSAH

O autorech	IX
Seznam zkratek	X
Předmluva	XII
1. Úvod	1
1.1 Význam ochrany osobních údajů ve školství	1
1.2 Vývoj a systematika ochrany osobních údajů	2
2. Zásady zpracování osobních údajů	5
2.1 Zásada zákonnosti, korektnosti a transparentnosti	6
2.2 Zásada účelového vymezení	7
2.3 Zásada minimalizace údajů	8
2.4 Zásada přesnosti	9
2.5 Zásada omezení uložení	9
2.6 Zásada integrity a důvěrnosti	10
2.7 Zásada odpovědnosti	11
3. Základní pojmy a právní důvody zpracování osobních údajů	13
3.1 Základní pojmy	13
3.1.1 Osobní údaj	13
3.1.2 Zvláštní kategorie osobních údajů	14
3.1.3 Zpracování osobních údajů	14
3.1.4 Správce a zpracovatel	15
3.1.5 Subjekt údajů	16
3.1.6 Dozorový úřad	16
3.1.7 Orgán veřejné moci a veřejný subjekt	16
3.1.8 Pověřenec pro ochranu osobních údajů	18
3.2 Právní důvody zpracování osobních údajů	18
3.2.1 Právní důvody zpracování běžných osobních údajů	20
3.2.2 Právní důvody zpracování citlivých osobních údajů	24
4. Některé typizované povinnosti škol při jejich běžné činnosti	25
4.1 Povinnost vést záznamy o činnostech zpracování osobních údajů	25
4.2 Povinnost provést posouzení vlivu na ochranu osobních údajů	29
4.3 Plnění informační povinnosti	30
4.4 Realizace práv subjektů údajů	32

4.4.1	Žádost subjektu údajů o výkon práva	33
4.4.2	Jednotlivá práva subjektů údajů	33
4.5	Povinnosti zabezpečit osobní údaje	39
4.6	Hlášení porušení zabezpečení osobních údajů	41
4.7	Smlouvy se zpracovateli	49
4.7.1	Subjekty, které jsou vůči škole samostatnými správci osobních údajů	49
4.7.2	Subjekty, které nejsou ani správci, ani zpracovateli osobních údajů	50
4.7.3	Subjekty, které jsou vůči škole zpracovateli osobních údajů	51
4.8	Pověřenec pro ochranu osobních údajů	53
4.8.1	Způsob výkonu činnosti pověřence	54
4.8.2	Předpoklady pro výkon činnosti pověřence	56
4.8.3	Povinnosti školy v souvislosti se jmenováním a činností pověřence	57
4.8.4	Úkoly pověřence	59
4.8.5	Odpovědnost pověřence za škodu	61
5.	Aplikace povinností do prostředí škol	63
5.1	Povinnosti v oblasti poskytování vzdělávání (vůči žákům a jejich zákonným zástupcům)	63
5.1.1	Záznamy o činnostech zpracování osobních údajů	64
5.1.2	Informační povinnost	64
5.1.3	Výkon práv subjektů údajů	65
5.1.4	Hlášení porušení zabezpečení osobních údajů	65
5.1.5	Smlouva mezi správcem a zpracovatelem	65
5.1.6	Pověřenec pro ochranu osobních údajů	66
5.2	Povinnosti v oblasti personální agendy	66
5.2.1	Záznamy o činnostech zpracování osobních údajů	67
5.2.2	Informační povinnost	67
5.2.3	Výkon práv subjektů údajů	68
5.2.4	Hlášení porušení zabezpečení osobních údajů	68
5.2.5	Smlouva mezi správcem a zpracovatelem	69
5.2.6	Pověřenec pro ochranu osobních údajů	69
5.3	Povinnosti v oblasti ochrany majetku školy	69
5.3.1	Záznamy o činnostech zpracování osobních údajů	72
5.3.2	Informační povinnost	72
5.3.3	Výkon práv subjektů údajů	72
5.3.4	Hlášení porušení zabezpečení osobních údajů	73
5.3.5	Smlouva mezi správcem a zpracovatelem	73
5.3.6	Pověřenec pro ochranu osobních údajů	73
5.4	Povinnosti v oblasti propagace školy	73
5.4.1	Záznamy o činnostech zpracování osobních údajů	75

5.4.2	Informační povinnost	76
5.4.3	Výkon práv subjektů údajů	77
5.4.4	Hlášení porušení zabezpečení osobních údajů	77
5.4.5	Smlouva mezi správcem a zpracovatelem	77
5.4.6	Pověřenec pro ochranu osobních údajů	77
6.	Propojení GDPR s jinými předpisy	79
6.1	Listina základních práv a svobod	79
6.2	Trestní zákoník	80
6.3	Občanský zákoník	83
6.3.1	Obecně k právu na ochranu osobnosti	83
6.3.2	Jméno a bydliště	83
6.3.3	Osobnost člověka	84
6.3.4	Podoba a soukromí	85
6.3.5	Právo na duševní a tělesnou integritu	88
6.3.6	Ochrana osobnostních práv	89
6.4	Zákon o svobodném přístupu k informacím	91
7.	Z praxe	97
7.1	Rozhodnutí dozorových úřadů	97
7.1.1	ÚOOÚ: Zpracování osobních údajů studentů gymnázia	97
7.1.2	ÚOOÚ: Předání osobních údajů jiným subjektům	98
7.1.3	ÚOOÚ: Neoprávněné sdělení osobních údajů žáka zřizovateli	99
7.1.4	ÚOOÚ: Zpracování osobních údajů v souvislosti s umožněním přístupu do budovy	99
7.1.5	Švédský dozorový úřad: Zpracování biometrických údajů studentů střední školou	100
7.1.6	Norský dozorový úřad: Nedostatečné zabezpečení školní aplikace	101
7.2	Rozhodnutí soudů	102
7.2.1	Soudní dvůr Evropské unie: rozsudek ze dne 29. července 2019 ve věci Fashion ID GmbH & Co KG proti Verbraucherzentrale NRW eV	102
	Přílohy	103
	Seznam literatury	188

O AUTORECH

Alice Frýbová je absolventkou Právnické fakulty Univerzity Karlovy a v současnosti pracuje v advokátní kanceláři Holubová advokáti, s. r. o. Zaměřuje se především na ochranu osobních údajů ať již ve školách, či v jiných veřejných i soukromých subjektech. V minulosti byla mluvčí Česko-německého fóra mládeže a zastupovala zájmy a názory mládeže vůči českému a německému ministerstvu školství. Pravidelně přispívá do časopisu *Řízení školy* a všech jeho speciálů.

Štěpán Holub je absolventem Právnické fakulty Univerzity Karlovy. Je advokátem a partnerem advokátní kanceláře Holubová advokáti, s. r. o. Ve své advokátní praxi se zaměřuje na ochranu osobních údajů, IT právo, právo nemovitostí a více-generační plánování. Je osobou, která za advokátní kancelář vykonává činnost pověřence pro ochranu osobních údajů ve veřejných i soukromých subjektech. Je aktivním členem mezinárodní organizace advokátů AIJA. V roce 2009 získal ocenění „Pro Bono advokát roku 2009“ od České advokátní komory.

Lenka Švarcová je absolventkou Právnické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci a v současnosti pracuje v advokátní kanceláři Holubová advokáti, s. r. o. Specializuje se na případy související s ochranou osobnosti a na náhradu majetkové i nemajetkové újmy ve zdravotnictví i jiných odvětvích.

Pavlína Hlavenková je absolventkou Právnické fakulty Univerzity Karlovy a v současnosti pracuje v advokátní kanceláři Holubová advokáti, s. r. o. Její specializací je právo obchodních společností, ochrana osobních údajů, právo duševního vlastnictví a nemovitostní právo.

SEZNAM ZKRATEK

BOZP	bezpečnost a ochrana zdraví při práci
ČŠI	Česká školní inspekce
dítě	lidská bytost mladší 18 let za podmínek stanovených v čl. 1 Úmluvy o právech dítěte
DPIA	posouzení vlivu na ochranu osobních údajů
EHP	Evropský hospodářský prostor
ESD	Soudní dvůr Evropské unie
EU	Evropská unie
GDPR, Nařízení nebo obecné nařízení o ochraně osobních údajů	nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů)
informační zákon	zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím
Listina základních práv a svobod, LZPS	usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1992 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky
Ministerstvo, MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
NAS	Network Attached Storage
občanský zákoník, OZ	zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
OSPOD	orgán sociálně-právní ochrany dětí
směrnice o ochraně osobních údajů	směrnice Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES ze dne 24. října 1995 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů (zrušena ke dni 25. 5. 2018 – pozn. autora)
správní řád	zákon č. 500/2004 Sb., správní řád
Stanovisko ÚOOÚ č. 12/2012	stanovisko ÚOOÚ č. 12/2012 – K použití fotografie, obrazového a zvukového záznamu fyzické osoby (aktualizace říjen 2017)
SVP	speciální vzdělávací potřeby

školský zákon	zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání
trestní zákoník, TZ	zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník
ÚOOÚ, dozorový úřad	Úřad pro ochranu osobních údajů
zákon o ochraně osobních údajů	zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů (zrušen ke dni 23. 4. 2019 – pozn. autora)
zákon o trestní odpovědnosti právnických osob, TOPO	zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim
zákon o zpracování osobních údajů, ZZOU	zákon č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů
zákoník práce	zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce

PŘEDMLUVA

Vážené ředitelky, vážení ředitelé, vážení zájemci o problematiku školství, dostává se Vám do rukou publikace, která má za cíl pomoci Vám vypořádat se s nástrahami ochrany osobních údajů ve školství. Původní plán zněl, že dáme dohromady články, které vyšly v časopise *Řízení školy* za poslední dva roky v souvislosti s přípravou a následnou aplikací obecného nařízení o ochraně osobních údajů (GDPR). Chtěli jsme tyto články mírně upravit a seřadit tak, aby na sebe logicky navazovaly. Nakonec obsahuje publikace více než „kopie“ článků z *Řízení školy*, je obohacena o další témata, především jsme přidali část věnující se právnímu rámci ochrany osobních údajů a vztahu GDPR k jiným právním předpisům. Věříme, že též oceníte praktickou část knihy, která reprezentuje případy, jež jsme nastudovali, a dotazy, se kterými jsme se jako pověřenci pro ochranu osobních údajů ve školství setkali.

Chtěli bychom poděkovat své kolegyni Lucii Hofmanové za to, že se prokousala téměř všemi částmi této publikace a zlidštila je z naší právnické řeči do řeči srozumitelné. Jestli se jí to povedlo, posuďte sami.

Přejeme Vám příjemné čtení!

Alice Frýbová a autorský tým

1. ÚVOD

1.1 Význam ochrany osobních údajů ve školství

Ačkoliv právo na ochranu osobních údajů dnes patří mezi základní práva člověka, stěží jej lze uplatňovat, když nevíme, kde všude se naše osobní údaje nacházejí. V současné technologické době plné různých chytrých přístrojů a aplikací je složité mít přehled o tom, kdo o nás osobní údaje zpracovává. Rozsah dnes zpracovávaných údajů byl ještě před několika málo lety téměř nepředstavitelný. Zpracování se děje automatizovaně, často aniž by si to člověk uvědomil. Osobní údaje se staly předmětem obchodu některých technologických gigantů jako Facebook či Google. Se stále rostoucím objemem zpracovávaných dat roste riziko jejich zneužití, a tedy i potřeba přísnější regulace.

Osobní údaje však nezpracovávají pouze technologické společnosti, i když právě ony zavdaly příčinu přijetí GDPR. Osobní údaje zpracovávají i orgány veřejné moci, a to ve velkém. Rozdílem oproti zpracování soukromými společnostmi je, že se tomuto zpracování zpravidla nelze vyhnout. Jelikož je v České republice zavedena povinná školní docházka, musejí žáci do školy docházet a strpět s tím spojené zpracování osobních údajů. Oproti tomu si např. cestující může vybrat, zda sdělí svoje osobní údaje cestovní kanceláři za účelem plnění smlouvy o zájezdu či zajištění víza, nebo se daného zájezdu nezúčastní. Z těchto důvodů bývá zpracování osobních údajů ve veřejném sektoru považováno za rizikovější než zpracování stejným způsobem a ve stejném rozsahu v soukromém sektoru.

Školy a jiné veřejné subjekty mají některé povinnosti vyplývající z GDPR přísnější i proto, že Evropa má vlastní historickou zkušenost s totalitními režimy, které byly postavené na monitorování „nepohodlných“ osob. S ohledem na vývoj technologií je toto sledování jednodušší než v minulosti, čehož se některé státy mimo Evropu rozhodly využít, resp. zneužít.¹

Mezi další specifika škol patří, že zpracovávají osobní údaje dětí. Zneužití osobních údajů může mít pro dítě závažnější důsledky než pro dospělého. Proto také pro školy ne vždy platí doslovně to, co pro obce či ministerstva. Naopak je třeba vždy

¹ Čínská hra se soukromím. Země se rozhodla bodovat své občany. *Česká pozice* [online]. 9. 9. 2018 [cit. 2019-08-31]. Dostupné z: http://ceskapozice.lidovky.cz/tema/cinska-hra-se-soukromim-zeme-se-rozhodla-bodovat-sve-obcany.A180907_104336_pozice-tema_houd.

zohledňovat zásadu „nejlepšího zájmu dítěte“, definovanou v čl. 3 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte.

Na druhou stranu je vhodné podotknout, že školy a školská zařízení zpracovávají osobní údaje o relativně malém počtu žáků, zpravidla v rámci několika stovek až tisícovek. I počet zpracovávaných osobních údajů hraje z hlediska GDPR roli, ať již pro splnění hlediska vhodného zabezpečení, či kvůli druhu možné sankce za porušení GDPR.

1.2 Vývoj a systematika ochrany osobních údajů

Ochrana osobních údajů je součástí práva na ochranu soukromí. To bylo poprvé definováno ve Všeobecné deklaraci lidských práv v roce 1948. V Evropě byla prvním závazným mezinárodním předpisem upravujícím ochranu soukromí Evropská úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod.² Tato úmluva je pro Českou republiku závazná i v současné době a její porušení, tedy i narušení soukromí, je oprávněn řešit Evropský soud pro lidská práva. Dále nelze nezmínit ani Listinu základních práv a svobod, která v čl. 7 odst. 1 garantuje nedotknutelnost soukromí osoby.³

Na počátku osmdesátých let 20. století byla přijata Úmluva o ochraně osob se zřetelem na automatizované zpracování osobních dat.⁴ Tento dokument definoval pojmy jako osobní údaj, automatizované zpracování nebo správce, které jsou v nezměněné formě používány i v GDPR.⁵ Na technologický vývoj reagovala též Evropská unie, která v 90. letech přijala směrnici Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES ze dne 24. října 1995 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů. Směrnice je právním aktem Evropské unie, který stanovuje cíle, jichž musejí všechny členské státy dosáhnout. Prostředky, kterými členské státy tyto cíle naplní, však nechává na jejich uvážení. Směrnice musejí být transponovány do vnitrostátního práva členských států. To znamená, že každý členský stát musí přijmout vnitrostátní předpis (zákon), kterým naplní cíle stanovené směrnicí.

V souvislosti s přípravou České republiky na vstup do Evropské unie bylo potřeba dát právní řád do souladu s evropskými požadavky, jinými slovy přijmout takové zákony a předpisy, které právo EU požadovalo. Takovým předpisem byl i předpis transponující směrnici o ochraně osobních údajů. Tímto prováděcím předpisem byl zákon o ochraně osobních údajů.

² Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí č. 209/1992 Sb., o sjednání Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a Protokolů na tuto Úmluvu navazujících.

³ Více viz kapitola 6.

⁴ Sdělení č. 115/2001 Sb. m. s., o Úmluvě o ochraně osob se zřetelem na automatizované zpracování osobních dat.

⁵ ŽŮREK, J. *Praktický průvodce GDPR*. Olomouc: ANAG, 2017, s. 13. Právo (ANAG) (dále jen „ŽŮREK“).

Evropská unie přijala na počátku 21. století další předpis, který významně přispěl ke konkretizaci základních lidských práv a svobod a reagoval na společenský i technologický vývoj. Tímto předpisem je Charta základních práv Evropské unie, která v čl. 8 výslovně upravuje právo na ochranu údajů osobního charakteru. Především stanoví, že s osobními údaji musí být nakládáno čestně, pouze k přesně danému účelu a na základě souhlasu dotyčné osoby či na základě jiného legitimního opodstatnění uvedeného v zákoně. Zároveň také dává všem lidem právo na přístup k jejich osobním údajům a právo na jejich zpřesnění.

Od roku 2010 započaly na evropské půdě přípravy nového, komplexního předpisu upravujícího zpracování a ochranu osobních údajů. Tento proces byl dovršen v roce 2016, kdy bylo přijato nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES, tedy GDPR. Nařízení zrušilo směrnici o ochraně osobních údajů a v současnosti je hlavním předpisem upravujícím ochranu osobních údajů. Na rozdíl od dřívější směrnice není GDPR evropskou směrnicí, ale evropským nařízením. To znamená, že na rozdíl od směrnice je aplikovatelné přímo, bez jakéhokoliv dalšího vnitrostátního právního předpisu. Navíc má nařízení přednost před českými zákony. Nařízení upravuje celou oblast ochrany osobních údajů komplexně, ve vybraných otázkách dává možnost členským státům upravit některé záležitosti odlišně od textu GDPR. Pokud tak členské státy neučiní, použije se pravidlo obsažené v GDPR.

Nařízení vstoupilo v účinnost v celé Evropské unii, tedy i v České republice, dne 25. 5. 2018.

Ke dni účinnosti GDPR měl být zákon o ochraně osobních údajů zrušen, k tomu však nedošlo. Zrušen byl až s ke dni 24. 4. 2019 s nabytím účinnosti zákona o zpracování osobních údajů. Zákon o zpracování osobních údajů však žádným způsobem „nepřebíjí“ GDPR, ale pouze ho doplňuje v oblastech, kde to GDPR připouští. Jako příklad si lze vzít čl. 8 odst. 1 GDPR, který stanoví, že dítě může samo udělit souhlas v souvislosti s nabídkou služeb informační společnosti, pokud dosáhlo věku 16 let. Zároveň ale GDPR dává oprávnění členským státům tuto hranici snížit až na 13 let. Pokud by Česká republika žádný zákon nepřijala, byla by v České republice stanovena hranice pro udělení souhlasu v souvislosti s nabídkou služeb informační společnosti přímo dítěti na 16 let. Zákon o zpracování osobních údajů však tuto hranici snižuje na 15 let.⁶ Zákon o zpracování osobních údajů dále mimo jiné stanovuje pravomoci Úřadu pro ochranu osobních údajů jakožto dozorového úřadu v ČR.

Ačkoliv GDPR je dozajista nejvýznamnějším evropským předpisem v oblasti ochrany osobních údajů, spolu s ním byly přijaty i další právní předpisy, a to ve formě evropských směrnic.⁷ V budoucnosti můžeme očekávat přijetí nařízení o re-

⁶ Ustanovení § 7 ZZOU.

⁷ Například směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/680 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů příslušnými orgány za účelem prevence, vyšetřování, odhalování či stíhání trestných činů nebo výkonu trestů, o volném pohybu těchto údajů a o zrušení rámcového rozhodnutí Rady 2008/977/SVV.

spektování soukromého života a ochraně osobních údajů v elektronických komunikacích (nařízení e-Privacy).⁸ Na rozdíl od GDPR nechrání osobní údaje jako takové, ale důvěrnost elektronické komunikace a zařízení. Nebere tedy ohled na skutečnost, zda jde o osobní, či neosobní údaje, a zahrnuje právo na soukromí a důvěrnost veškeré komunikace. Ačkoliv nařízení e-Privacy mělo být přijato spolu s GDPR, ke dni vydání této publikace neprošlo evropským legislativním procesem. Jeho přijetí lze očekávat v roce 2020 s účinností od roku 2022.

⁸ Návrh nařízení je dostupný z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:52017PC0010 & from=EN> [cit. 2019-09-01].

2. ZÁSADY ZPRACOVÁNÍ OSOBNÍCH ÚDAJŮ

Na úvod je důležité vysvětlit, co jsou to právní zásady a jaký je jejich význam. Právní zásady či právní principy jsou jakási obecná pravidla, myšlenky nebo ideje, které nám umožňují pochopit pravý význam konkrétního právního předpisu, konkrétního právního odvětví či právního řádu jako celku a pomáhají nám je správně interpretovat a aplikovat.

V této kapitole si představíme zásady zpracování osobních údajů dle GDPR, tedy jakási obecná pravidla pro GDPR. Nařízení je v tomto případě oním konkrétním právním prepisem.

Zásady zpracování osobních údajů jsou vymezeny v čl. 5 GDPR. Těmito zásadami se řídí celé GDPR a všechna ostatní ustanovení musejí být vykládána tak, aby s nimi byla v souladu. Tyto základní zásady jsou zároveň i nejdůležitějšími povinnostmi, které určují, jak může správce zpracovávat osobní údaje.⁹

Článek 5 GDPR zní:

1. *Osobní údaje musí být:*

- a) *ve vztahu k subjektu údajů zpracovávány korektně a zákonným a transparentním způsobem („**zákonnost, korektnost a transparentnost**“);*
- b) *shromážděny pro určité, výslovně vyjádřené a legitimní účely a nesmějí být dále zpracovávány způsobem, který je s těmito účely neslučitelný; další zpracování pro účely archivace ve veřejném zájmu, pro účely vědeckého či historického výzkumu nebo pro statistické účely se podle čl. 89 odst. 1 nepovažuje za neslučitelné s původními účely („**účelové omezení**“);*
- c) *přiměřené, relevantní a omezené na nezbytný rozsah ve vztahu k účelu, pro který jsou zpracovávány („**minimalizace údajů**“);*
- d) *přesné a v případě potřeby aktualizované; musí být přijata veškerá rozumná opatření, aby osobní údaje, které jsou nepřesné s přihlédnutím k účelům, pro které se zpracovávají, byly bezodkladně vymazány nebo opraveny („**přesnost**“);*
- e) *uloženy ve formě umožňující identifikaci subjektů údajů po dobu ne delší, než je nezbytné pro účely, pro které jsou zpracovávány; osobní údaje lze uložit po delší dobu, pokud se zpracovávají výhradně pro účely archivace ve*

⁹ NULÍČEK, M., DONÁT, J., NONNEMANN, F., LICHNOVSKÝ, B., TOMÍŠEK, J. *GDPR. Obecné nařízení o ochraně osobních údajů. Praktický komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017, s. 105. Dále jen „NULÍČEK a kol.“.

veřejném zájmu, pro účely vědeckého či historického výzkumu nebo pro statistické účely podle čl. 89 odst. 1, a to za předpokladu provedení příslušných technických a organizačních opatření požadovaných tímto nařízením s cílem zaručit práva a svobody subjektu údajů („**omezení uložení**“);

f) zpracovávány způsobem, který zajistí náležité zabezpečení osobních údajů, včetně jejich ochrany pomocí vhodných technických nebo organizačních opatření před neoprávněným či protiprávním zpracováním a před náhodnou ztrátou, zničením nebo poškozením („**integrita a důvěrnost**“);

2. Správce odpovídá za dodržení odstavce 1 a musí být schopen toto dodržení souladu doložit („**odpovědnost**“).

Na základě výše uvedeného ustanovení tedy můžeme definovat základní zásady zpracování osobních údajů, které si blíže rozebereme v samostatných podkapitolách.

2.1 Zásada zákonnosti, korektnosti a transparentnosti

Zásada zákonnosti stanoví, že zpracovávat osobní údaje je možné pouze na základě některého z právních důvodů uvedených v čl. 6, resp. 9 GDPR, jako např. na základě souhlasu subjektu údajů, pro splnění smlouvy, pro splnění právní povinnosti atd.¹⁰ Zásada zákonnosti dále stanoví, že zpracování nesmí být protiprávní, což neznamená pouze to, že zpracování nesmí probíhat v rozporu s GDPR, ale také to, že nesmí být v rozporu s právním řádem obecně. Pokud tedy zpracování bude sice v souladu s GDPR, ale v rozporu např. s občanským zákoníkem či školským zákonem, bude to znamenat porušení zásady zákonnosti.¹¹

PŘÍKLAD

Školský zákon v § 28 uvádí rozsah údajů, které obsahuje školní matrika. GDPR toto specificky nikde neuvádí. Pokud však budeme údaje zpracovávat v rozporu se školským zákonem, zejména pokud bude školní matrika obsahovat větší rozsah údajů, než stanoví školský zákon, dochází tím nejen k porušení školského zákona, ale i k porušení GDPR, neboť je porušena zásada zákonnosti.

Zásada korektnosti stanoví, že zpracování údajů musí být „čestné a poctivé“ neboli „fér“. Osobní údaje nesmějí být zpracovávány způsobem, který je ve vztahu k subjektu údajů nepřiměřeně škodlivý, neočekávaný nebo zavádějící. Osobní údaje

¹⁰ K tomu blíže viz kapitola 3.

¹¹ NULÍČEK a kol., s. 106.

by měly být zpracovávány tak, jak by subjekt údajů důvodně očekával, a nikoli způsobem, který pro něj bude mít neodůvodněně nepříznivý dopad.

PŘÍKLAD

Pokud jsou osobní údaje zpracovávány za účelem posouzení daňové povinnosti nebo vyměření pokuty za porušení rychlosti, tak i přesto, že takovéto zpracovávání může způsobit subjektu údajů újmu, nejedná se o porušení zásady korektnosti.¹² Obdobně lze argumentovat u zpracování osobních údajů žáka za účelem posouzení porušení školního řádu.

Zásada transparentnosti stanoví povinnost pro správce být otevřený a upřímný ohledně své totožnosti, důvodu a způsobu zpracování osobních údajů. Je třeba řádně informovat subjekty údajů tak, aby tomu porozuměly. Správce by měl pro účely sdělení informací používat jasný a srozumitelný jazyk.¹³ Tato zásada je blíže vyjádřena v čl. 12 GDPR, dle kterého se subjektu údajů poskytují informace uvedené v čl. 13 a 14¹⁴ stručným, transparentním, srozumitelným a snadno přístupným způsobem za použití jasných a jednoduchých jazykových prostředků.

PŘÍKLAD

Projevem této zásady je povinnost srozumitelně informovat subjekty údajů o totožnosti správce, o účelu zpracování osobních údajů, jakým způsobem budou údaje zpracovávány, komu budou údaje zpřístupněny apod.

2.2 Zásada účelového vymezení

Zásada účelového vymezení stanoví, že osobní údaje musejí být shromažďovány pro určité, výslovně vyjádřené a legitimní (v souladu s právním řádem) účely a nesmějí být dále zpracovávány způsobem, který je s těmito účely neslučitelný.¹⁵ Na počátku zpracování je tedy třeba jasně vymežit účel zpracování, tedy z jakého důvodu jsou údaje zpracovávány. Následné zpracování je prováděno vždy za tímto účelem. Rozšíření či změna účelu zpracování jsou možné pouze v případě:

1. dalšího zpracování pro účel, který je slučitelný s původním účelem,

¹² Information Commissioner's Office. *Guide to the General Data Protection Regulation (GDPR)* [online]. [cit. 27-08-2019], s. 20–22. Dostupné z: <https://ico.org.uk/media/for-organisations/guide-to-data-protection/guide-to-the-general-data-protection-regulation-gdpr-1-0.pdf>. Dále jen „ICO Guide“.

¹³ Tamtéž, s. 20–23.

¹⁴ K tomu blíže viz kapitola 4.

¹⁵ Článek 5 písm. b) GDPR.